

Kto je pochovaný v tzv. erdódyovskej krypte v kláštornom komplexe v Hlohovci?

Františkánsky kláštor spolu s prilahlým kostolom Všetkých svätých patria medzi najstaršie pamiatky Hlohovca. Ich počiatky siahajú minimálne do 15. storočia. Za dátum vzniku kláštora sa zvyčajne označuje rok 1492. Od týchto čias až po súčasnosť prešiel kláštorný komplex viacerými stavebnými úpravami. Keďže k ľudskému životu neodmysliteľne patrí i smrť, v kláštornom komplexe bolo vybudovaných i viacero krýpt ako miest večného odpočinku ľudí, ktorých ostatky tu boli uložené.

Jednou z takýchto krýpt je i rozsiahla krypta z 18. storočia, v jej prednej časti sú podľa nápisu na stene pochovaní viacerí príslušníci rodu Erdódy. Do tejto krypty sa vchádza z južnej strany kláštora, vstupuje sa do nej cez vstupný kamenný portál, v ktorom sú osadené drevené dvere (obr. 1). V hornej časti portálu je znázornená ľudská lebka s prekríženými hnatmi, ktorú dopĺňa dvojriadkový latinský nápis MEMENTO MORI / DIE XXI OctObR(IS) MDCCLXXX (Pamätaj na smrť. Dňa 21. októbra 1780) (obr. 2). Nápis v krypte, informujúci o pochovaných príslušníkoch rodu Erdódy, je umiestnený na západnej stene krypty, v priestore pod vstupným schodiskom (obr. 3).

Ako som už uviedol, podľa nápisu v krypte sú tu pochovaní viacerí príslušníci rodu Erdódy. Pôvodne boli pochovaní v Kláštore svätej Kataríny Alexandrijskej pri Dehticiach, kde mali Erdódyovci už minimálne od 18. st. vybudovanú rodinnú kryptu. Po zrušení tohto františkánskeho kláštora za panovania Jozefa II.

Obr. 1: Vstup do krypty. Autor fotografie – Peter Novosedlík

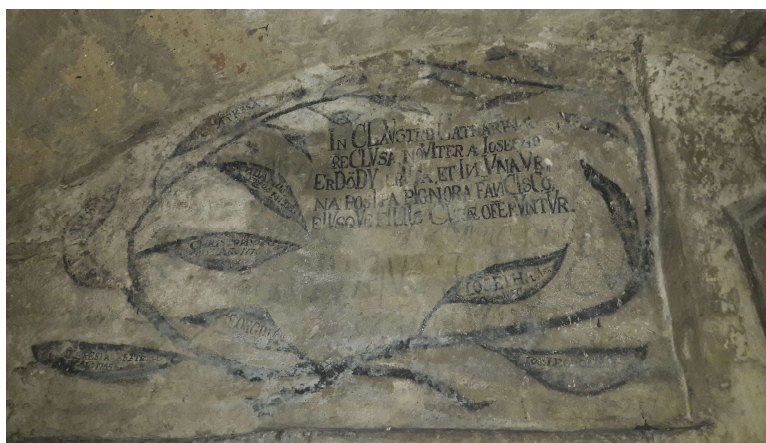

Obr. 2: Latinský nápis v hornej časti portálu krypty. Autor fotografie – Peter Novosedlík

začal kláštorný komplex pri Dehticiach pustnúť a stal sa i miestom, ktoré navštevovali vykrádači hrobov. Vykrádaniu sa nevyhla ani erdódyovská hrobka – je známe, že z krypty Erdódyovcov boli ukradnuté mnohé klenoty, ktoré mali pochovaní pri sebe. Zvlášť markantne sa to prejavilo pri hrobe jágerského biskupa Gabriela Erdódyho (1684-1744) (obr. 4), z ktorej údajne boli ukradnuté odznaky biskupskej moci – prsteň, reťaz, kríž i biskupská berla. Jágerský

biskup Gabriel Erdődy bol bratom Juraja Leopolda Erdődyho (1676-1759), ktorý v roku 1720 získal hlohovské panstvo. Mimochodom, je paradoxné, že hlavným páchatelom týchto krádeží bol strážca Štefan Hideghéty, ktorý bol poverený dohľadom nad opusteným kláštrom. Vzhľadom na tieto okolnosti sa Jozef Erdődy (1754-1824) rozhodol previezť telesné pozostatky svojich predkov na bezpečnejšie miesto – do Hlohovca. O tomto prevoze sme informovaní minimálne z dvoch zdrojov – prvým zdrojom je samotný nápis v krypte hlohovského kláštora, druhým zdrojom je kronika františkánskeho kláštora v Hlohovci.

Nápis v krypte hlohovského kláštora je tzv. chronogram. Pod pojmom chronogram sa zvyčajne rozumie latinský nápis, v ktorom číselný súčet zvýraznených písmen, ktoré sú zároveň rímskymi číslicami, tvorí letopočet, ktorý sa vzťahuje k osobe, veci alebo udalosti, o ktorej sa zmiňuje. Nápis je 5-riadkový a po sčítaní zvýraznených písmen dáva letopočet 1816.

Obr. 3: Nápis na stene krypty Autor fotografie – PhDr. Marián Kamenčík, PhD.

Vyskytuje sa tu však jeden problém – jedno písmeno I v prvom riadku nie je zvýraznené a teda by sa do súčtu nemalo zarátať. Ak sa napriek tomu zaráta, výsledný letopočet bude rok 1817. V tomto latinskom nápise sú niektoré písmená napísané ako zrkadlový obraz písmen, ktoré majú predstavovať – nápis prepísaný doslovne i s týmito chybami, tvorí tento text:

IN CLAVSTRO CATHARINAE
RECLVSA NOVITER A IOSEPHO
ERDÖDY ERVTA, ET III VNA VR
NA POSITA PIGNORA FACISCO,
EIVSQVE FILIIS CVRAE OFERVNTVR.

Text tohto nápisu na stene krypty je sekundárny, nakoľko je i voľným okom badateľné, že pod vápenným náterom sú zvyšky staršieho nápisu, zrejme identického s terajším nápisom, ale napísaného väčšími písmenami. Novší nápis teda vznikol nie veľmi dlhú dobu po vyhotovení staršieho nápisu.

Stretol som sa s viacerými prekladmi textu na novšom nápise, osobne považujem za významovo najsprávnejší preklad, ktorý urobil Mgr. Augustín Rebro (1927-2011):

V kláštore Kataríny
nájdene, v novšom období Jozefom
Erdődym vykopané a na jedno miesto
položené príbuzenstvo sa dáva do opatery Františkovi
a jeho synom

Okolo latinského textu sú zelenou farbou namalované dve dolu sa krížiacie ratolesti. Spodné listy týchto ratolestí sú väčšie a je do nich čiernou farbou vpísaných 8 mien zosnulých členov rodu Erdődy. Na ľavej ratolesti je smerom zhora nadol menami označených 6 príslušníkov tohto rodu – ich mená sú prepísané v pôvodnom tvare, t.j. i s chybami, ako je napr. zrkadlový obraz písmen:

ADAMUS EP(ISCO)PUS NITRI(ENSIS)
(CO) ITESSA
CHRISTOPHORUS AN(N)O 1778
ANTONIUS
GEORGIUS
TERESIA ESZTERHAZY AN(N)O 1755

Na pravej ratolesti sú smerom zhora nadol menami označení títo 2 príslušníci rodu:

IOS(EPHUS) LEOPOLDU(S)
IOSEPHA An(n)o 1757

Obr. 4: Jágerský biskup Gabriel Erdődy (1684-1744)

<https://eger.egyhazmegye.hu/hirek/friss-hirek/hazatert-erdody-puspok> (6.6.2023)

Ako som uviedol, okrem tohto nápisu v krypte nás o prevoze pozostatkov príslušníkov rodu Erdődy z Kláštora svätej Kataríny Alexandrijskej pri Dechticiach do Hlohovca informuje i kronika františkánskeho kláštora v Hlohovci. Kým text v krypte informuje len o menách, v niektorých prípadoch i o rokoch úmrtia príslušníkov rodu Erdődy, text v kronike umožňuje vo väčšine prípadov i bližšie určenie pochovaných osôb. Zápis v kronike však uvádza, že pozostatky Erdődyovcov boli do krypty v hlohovskom kláštore prevezené dňa 12. januára 1818 za prítomnosti veľkého počtu ľudí. Je tu teda zjavný nesúlad s chronogramom z krypty, ktorý udáva rok 1816, eventuálne rok 1817. Podľa zápisu v kronike by sa dalo predpokladať, že telesné pozostatky členov rodu Erdődy boli po privezení do Hlohovca istú dobu uložené v kaplnke svätej Anny a až odtiaľ potom slávnostne prevezené 12. januára 1818 do krypty v kláštornom komplexe. Podľa zápisu v kronike tu v tento deň boli znovu pochovaní títo členovia rodu Erdődy:

- manželka Juraja Erdődyho Terézia, rod. Eszterházy, ktorá zomrela v r. 1755 vo veku 69 rokov
- manželka Antona Erdődyho Jozefa, ktorá zomrela v r. 1757 vo veku 40 rokov
- Leopold Jozef Erdődy

- Juraj Erdódy – krajský sudca
- Krištof Erdódy, ktorý zomrel v r. 1778 vo veku 51 rokov
- Adam Erdódy – nitriansky biskup
- Anton Erdódy
- grófk, ktorej meno nebolo známe

V nasledujúcom texte sa pokúsim o bližšiu identifikáciu osôb, ktoré sú tu pochované. Najskôr sa však treba vyjadriť k nesúladu medzi datovaním prevozu telesných pozostatkov členov rodu Erdódy podľa nápisu v krypte a datovaním tej istej udalosti v kronike františkánskeho kláštora v Hlohovci. Ako už bolo uvedené, nápis v krypte túto udalosť datuje do r. 1816 (eventuálne do r. 1817); zápis v kronike túto udalosť datuje do r. 1818. Osobne považujem za hodnovernejší údaj z kroniky, pretože je to v tomto prípade dôveryhodnejší prameň. Mylné datovanie z chronogramu treba pripísať jeho autorovi, ktorý sa zrejme niekde pri prepise musel pomýliť a tak mu vyšiel nesprávny dátum udalosti.

Teraz už možno prejsť k samotnej identifikácii osôb, znovu pochovaných v r.1818.

Osobu, ktorá je na ľavej ratolesti označená ako (CO) ITESSA, čiže grófk, sa nám už zrejme nikdy nepodarí presnejšie identifikovať, pretože i v prameňoch z r. 1818 sa označuje ako grófk, ktorej meno nie je známe. Z tohto by sa mohlo usudzovať, že to zrejme bola nejaká staršia príslušníčka rodu, ktorá musela byť pochovaná dosť dávno, pretože ľudia z r. 1818 už nepoznali jej identitu.

Pri zvyšných pochovaných poznáme aspoň mená. Na ľavej ratolesti sú mená 5 členov rodu Erdódy, ktorí sú tu pochovaní. Sú to títo príslušníci rodu:

- Ladislav Adam Erdódy (1677-1736) (obr. 5), ktorý bol v r. 1706-1736 nitrianskym biskupom, bol to brat Juraja Leopolda Erdódyho (1676-1759)
- Krištof Erdódy (1726-1778) bol synom Juraja Leopolda Erdódyho (1676-1759) a Terézie Eszterházy (1684-1755) – jeho manželkou bola Mária Antónia Kinski (1732-1803).
- Anton Erdódy (1714-1769) (obr. 6) bol tiež synom Juraja Leopolda Erdódyho (1676-1759) a Terézie Eszterházy (1684-1755) a bratom Krištofa (1726-1778) – ako istú zaujímavosť možno uviesť, že mal za manželku svoju sesternicu Jozefu (1717(?)-1757). Ocom Jozefy bol brat Juraja Leopolda Jozef († 1733), jej matkou bola Terézia Berényi (1694-1772).

Obr. 5: Nitriansky biskup Ladislav Adam Erdódy (1677-1736).

Autor fotografie – Alexander Psica

- Juraj Erdódy – pri tejto osobe je v zápise v kronike františkánskeho kláštora uvedené, že bol krajinským sudcom. Keďže zápis neuvádza žiadnu doplňujúcu informáciu, týmto Jurajom môžu byť dve osoby. Buď je to Juraj Erdódy (1647/1648 – 1712), ktorý zastával funkciu krajinského sudcu v r. 1704-1712 alebo jeho synovec Juraj Leopold Erdódy (1676-1759), ktorý túto funkciu zastával v r. 1748-1759. Vzhľadom na to, že prevoz telesných pozostatkov z Kláštora svätej Kataríny Alexandrijskej pri Dechticiach do Hlohovca sa uskutočnil z iniciatívy Jozefa Erdódyho, ktorý bol vnukom Juraja Leopolda Erdódyho (1676-1759), a mal teda bližší príbuzenský vzťah k nemu, zdá sa pravdepodobnejšou možnosť, že v krypte sú uložené pozostatky Juraja Leopolda Erdódyho. Pri terajšom stave poznania však nemôžeme úplne vylúčiť ani tú možnosť, že pochovanou osobou je jeho strýko Juraj Erdódy (1647/1648 – 1712).
- Terézia Eszterházy (1684-1755) bola manželkou Juraja Leopolda Erdódyho (1676-1759)

Na pravej ratolesti sú uvedené len dve mená:

- Jozefa (1717/?/-1757) – manželka a tiež sesternica Antona Erdódyho (1714-1769)
- Jozef Leopold – táto osoba je popri grófke neznámeho mena najotáznejším príslušníkom rodiny. V zápise v kronike františkánskeho kláštora je jeho meno uvedené v inej podobe, je tu spomínaný ako Leopold Jozef Erdódy. Ako som už uviedol vyššie, kroniku považujem v tomto prípade za dôveryhodnejší prameň a preto sa domnievam, že táto forma jeho mena je správna. V tom prípade podľa môjho názoru ide s najväčšou pravdepodobnosťou o syna Jána Nepomuka (1723-1789) a jeho manželky Márie Terézie Anny Pálffy (1727-1810). Spomínaný Ján Nepomuk bol synom Juraja Leopolda Erdódyho (1676-1759) a otcom Jozefa Erdódyho (1754-1824). V r. 1755 sa Jánovi Nepomukovi a jeho manželke narodilo dieťa, ktoré bolo pokrstené 3.8.1755 v Bratislave a pri krste dostalo meno Leopoldus Georg Ios(ephus) Adrianus Nepomuc(enus) Wenceslaus Michaël Erdódy. Toto je však zároveň zatiaľ jediný údaj, ktorý je o tomto synovi Jána Nepomuka známy. Zdá sa najpravdepodobnejšie, že zomrel v mladom veku, preto ho žiadne genealógie rodu neuvádzajú. Možno však teoreticky pripustiť i tú možnosť, že správna forma mena pochovaného je zaznamenaná na stene krypty – teda pochovaný by sa v tom prípade volal Jozef Leopold Erdódy. Vzhľadom na to, že prevoz telesných pozostatkov členov rodu Erdódy z Kláštora svätej Kataríny Alexandrijskej pri Dechticiach do Hlohovca inicioval Jozef Erdódy, je logické

Obr. 6: Anton Erdódy (1714-1769). Autor fotografie – Mgr. Erik Knotek ml.

predpokladať, že Jozef Leopold patril do jeho bližšieho príbuzenstva. Tu prichádza do úvahy Jozef Leopold Erdődy, ktorý bol bratom Juraja Leopolda Erdődyho (1676-1759). Tento Jozef Leopold podľa väčšiny genealógií rodu zomrel v r. 1733; podľa pomerne podrobnému rodostromu rodu Erdődy, ktorý bol vyhotovený zhruba v polovici 19. st. a je uložený v Ústrednom archíve Erdődyovcov v Slovenskom národnom archíve v Bratislave, však zomrel o 10 rokov skôr - v r. 1723. Jeho manželkou bola Terézia Berényi (1694-1772).

Na otázku uvedenú v názve tohto článku teda možno na záver odpovedať tak, že sa z ôsmich pochovaných osôb s určitosťou podarilo identifikovať piatich členov rodu Erdődy; v dvoch prípadoch poznáme mená pochovaných – ich jednoznačná identifikácia však zatiaľ nie je možná; jednu osobu sa nepodarilo identifikovať, pretože jej totožnosť už nepoznali ani ľudia, ktorí ju v r. 1818 uložili do krypty v hlohovskom kláštore.

Peter Novosedlík
Vlastivedné múzeum v Hlohovci

Archívne zdroje:

Slovenský národný archív v Bratislave, Ústredný archív Erdődyovcov,
šk. 86, genealogica, inv. č. 323a

Domestica Historia Conventus (Ord. Fratrum Minorum) Galgocziensis ab Anno 1790, s. 90.
Rukopis tejto kroniky je uložený v Univerzitnej knižnici v Bratislave v Kabinete rukopisov,
starých a vzácných tlačí pod signatúrou Ms 829

Použitá literatúra:

MATULOVÁ, Martina: *Kláštor sv. Kataríny pri Dechticach*. Diplomová práca, FiF UK,
Katedra slovenských dejín, Bratislava 2003

URMINSKÝ, Jozef a kolektív: *Conventus Galgociensis. Monografia františkánskeho kláštora
v Hlohovci*. Hlohovec 2013, ISBN 978-80-970105-5-3

Internetové zdroje:

<https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:33SQ-GR77-9FRM?i=528&wc=9P3P-SPP%3A107654301%2C107722701%2C121560301%2C121863301&cc=1554443&personaUrl=%2Fark%3A%2F61903%2F1%3A1%3AKZTW-5RS> (navštívené 6.6.2023)

<https://eger.egyhazmegye.hu/hirek/friss-hirek/hazatert-erdody-puspok> (navštívené 6.6.2023)